

OHJEITA PUHEEN JA KIELEN KEHITYKSEN TUKEMISEEN:

Puhu lapsen kanssa

- kieli kehittyy vuorovaikutuksessa
- arkipäivään liittyvät tilanteet ovat luontevia tilanteita keskusteluun
- juttele lapselle toimintojen yhteydessä ja sanoita toimintaasi

Rohkaise ja kannusta lasta

- vastaa lapsen kysymyksiin
- huomioi lapsen pienetkin aloitteet (ääntelyt, sanan osat, osoittaminen jne.)
- osoita kiinnostuksesi ja anna positiivista palautetta
- kysymykset ja vastaukset auttavat lasta jäsentämään maailmaansa

Tue lasta

- ohjaa ja tue lasta myös ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan
- anna aikaa, ole joustava ja kärsivällinen
- anna lapselle mahdollisuuksia käyttää kieltä
- kiinnitä huomio viestin kokonaisuuteen, älä yksittäisiin virheellisiin ilmaisiin

Perustelee

- miksi asiat tehdään tietyllä tavalla, miksi rankaiset, miksi et ota lasta mukaan jne.
- ole johdonmukainen perusteluissasi ja toimissasi
- lapsi ymmärtää enemmän kuin usein ajatellaan

Auta lasta

- kiinnitä lapsen huomio esim. koskettamalla lasta
- ylläpidä katsekontakti
- toimintojen säännöllisyys ja ennakoitavuus luo turvallisuutta ja auttaa lasta jäsentämään ympäristöään

Osallistu ja leiki

- osallistu lapsen leikkeihin
- anna välillä mallia, mitä muuta leikissä voisi tapahtua jne.
- tue lasta käyttämään leluja mielikuvituksellisesti
- osoita, että lapsen toiminta on tärkeää ja merkittävää

- monipuoliset leikit ja niihin liittyvät mielikuvat ja kokemukset tukevat myös asioiden kielellistä ilmaisua

Nimeä

- nimeä esineitä ja asioita
- kuvaile esineitä ja asioita, mitä niillä tehdään, miten ne toimivat...
- toista sanoja uudelleen ja uudelleen, mutta pyri tekemään se luontevasti
- laajenna lapsen ilmaisua (esim. AUTO: Niin siinä on iso punainen auto.)
- juttele ja loruile
- anna oikea puhemalli

Käytä selkeitä ja yksinkertaisia lauseita

- puhu rauhallisesti
- mahdollisuuksien mukaan rauhoita tilanne ja eliminoi taustahäly
- osoita, käytä ilmeitä, eleitä, kuvia ja viittomia
- esitä vain yksi ohje kerrallaan
- hidasta puhenopeuttasi ja painota tärkeitä sanoja
- älä vaihda puheenaihetta liian nopeasti, vaan anna siitä konkreettinen, selvä vihje
- varmista, että lapsi on ymmärtänyt
- selitä asia tarvittaessa toisin

Älä pakota

- pakolla sanottaminen ei liitä merkityksiä eikä sanoja lapsen käyttöön
- pakottaminen saattaa myös korostaa lasta kiinnittämään huomiota omaan puheeseensa ja kieleensä, jolloin siitä voi seurata arkuutta ja kieltäytymistä kielen käyttöön liittyen
- älä korjaa lasta vaan toista sana uudelleen oikeassa muodossaan
- tulkitse lasta tarvittaessa vieraille, mutta anna lapsen sanoa asiansa itse

Anna lapsen osallistua

- tehkää yhdessä asioita, jolloin vuorovaikutuksessa tulee kommunikointia luonnollisesti

Anna lapsen askarrella, värittää, leikata

- käden liikkeiden tarkkuuden kehittyminen edesauttaa myös niiden aivoalueiden kehittymistä, jotka vastaavat myös puheliikkeistä

Lue lapsen kanssa

- älä lue lapselle, vaan lue lapsen kanssa
- lukeminen kehittää kuuntelutaitoa, keskittymistä, sanavarastoa ja muistia
- lukiessasi annat myös oikean mallin sanoista ja äänneistä
- lukekaa erilaisia kirjoja ja katselkaa kuvia ja kurkistuskirjoja
- tue lasta matkimaan kirjoissa olevien kuvien ääniä
- aloita nimeämällä ja juttelemalla kuvista, laajenna vähitellen lapsen taitojen karttuessa
- palaa aiemmin kerrottuun ja tarkista, että lapsi ymmärtää pidemmät yhtäjaksoiset kertomukset

Huomioi toisten lasten tarjoama apu

- ohjaa ja rohkaise lasta toisten lasten seuraan
- toisten lasten tarjoama malli on usein parhaita tukimuotoja puheen ja kielen kehitykselle

Tutti ja ravinto

- pitkään käytettynä tutin käyttö saattaa hidastaa oikeiden äänneiden oppimista
- anna lapsen vahvistaa puhelihaksiaan mm. pureskelemalla kovaa ruokaa

Ilmapiiiri

Turvallinen ja lämmin ilmapiiiri sekä kiinteät ihmissuhteet tukevat myös kielen kehitystä lapsi oppii vain itselleen mukavissa tilanteissa, älä siis pakota lasta!